

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 77

Maribor, torek 7. aprila 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur.
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelk »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Zverinski zločin v Jelovcu

Pet članov rodbine kmeta Dobaja žrtve satanskega morilca in roparja — Morilec Mohorko sinoči aretiran pri Slivnici — Zasiševanje na orožniški postaji

Vedra velikonočna nedelja je vstala nad Mariborom in Dravsko dolino, med prebivalstvom pa se je kakor požar v preriji bliskovito širila strašna vest: v Jelovcu nad Kamnico, v kmečki hiši posestnika Dobaja,

leži pet mrličev

s strašno razbitimi in razsekanimi glavami, vsi stropi, vse stene in vsa tla so oškropljena od krvi, v posteljah in ob posteljah so mlake krvi, tuintam so poškropili postelje tudi možgani, ki gledajo tudi iz razbitih glav. Ljudska fantazija je — kakor vedno ob takih pri ljkih — tudi tokrat prvi hip skombinirala še veliko več in zlasti glede zločinca samega je bilo nešteto verzij. Vendar se je kombiniranje fantazije izkazalo žal tokrat v bistvu kot konkretno: ko so dospeli v dolino prvi očitvidci, ki so navsezgodaj odšli na mesto zločina, so morali potrditi, da je vest o petkratnem umoru resnična. Potrdili so, da leži v hiši ubit v svoji spalnici 64letni kmet Alojzij Dobaj, v kuhinji pa, ki je služila obenem kot jedilnica, delavnica za ostale člane rodbine, 70letna gospodarjeva sestra Kunigunda, ki mu je pomagala gospodinjiti po ženini smrti, dalje njegovi hčerki 37letna Alojzija in 31letna Terezija in njegov 6letni rejnec Raimund Gosak. Pri življenju je ostal od cele rodbine edino 26letni sin Ivan, ki je stalno spal v hlevu.

Dobajeva domačija

leži v občini Jelovec, ki je zapadno od Kamnice med Bresternico in Selnico ter Sv. Križem v hribovitim terenu Kozjaka. Od obdravske ceste vodi pot do bližine kmetije po jarku, ki gre od ceste par sto korakov pred graščino Viltovž. V priprosti, po večini zidani, šele pred leti popravljene hiši je gospodaril na svoji srednji kmetiji kakih 10 oralov 64letni Alojzij Dobaj, mož korenjak kljub svojim že visokim letom. Zelo velik je njegov sadonosnik in mož je vsako leto dobival lepe denarce za sadje, ki ga je prodajal deloma v večjih množinah skupno, deloma pa ga je sam ali v košu nosil ali na vozičku vozil na trg v Maribor na prodaj. Še pred dobrimi 10 dnevi je prodal Krstičev iz Maribora sadja za krog 2000 Din. Ker je pridno gospodaril in štedil, je bil njegov grunt brez dolga, nasprotno je imel še naložen denar. Našli so dve hranilni knjižici Spodnještajerske ljudske posojilnice, eno glasečo se na 45.000 Din, drugo na 20.000 Din. Hiša je nekoliko stran od poti, na samotni, najbližji sosed je par sto korakov stran. Za hišo je zidan hlev, v katerem je redno spal sin Ivan. Značilno za poštenost in zaupljivost Dobajevih je, da niso zaklepali hiše nikdar, niti po dnevu niti ponoči, tako da je lahko vsakdo mirno prišel sredi noči in jih presenetiti v spanju.

Minuli torek se je pojavil v Jelovcu sumljiv neznanec, kakih 25 let star. Oglasil se je v pisarni župana Bračka, češ, da išče dela. Župan, ki je videl, kako mladenič po-

gledi švigajo po stenah in omarah po pisarni, je takoj imel čuden občutek in ga je odpravil. V sredo zjutraj pa se je pojavil neznanec pri Dobajevih, ki so ravno spravljali in nakladali jabolka, ki jih je kupila Krstičeva iz Maribora. Pravil je, da je delal dotlej pri posestniku Urbasu v Slemenju, da pa tam zdaj nima več dela. Pustili so mu, da je pomagal nakladati. Jedel je tisti dan z Dobajevimi skupaj pri obedu in večerji. Ko so ga povpraševali, odkod je doma, se je izmikal in pokazal proti avstrijski strani, ni pa hotel povedati nič določnega. Tudi je pripovedoval, da ga zasledujejo financarji kot tihotapca, vendar pa da on že zna dobro skrivati denar in drugo itd. Staremu Dobaju je bilo vse njegovo obnašanje in govorjenje zelo sumljivo in je po odhodu neznanca opozoril svoje ljudi, da se treba tega človeka čuvati. Ko je neznanec tisti večer odšel, je — kakor pravijo — še iz daljave zaklical, da »se še vrne«.

In je res prišel. V noči od sobote na velikonočno nedeljo je bil.

Dobajev sin Ivan v hlevu to noč ni mogel prav spati, ker bi moral — kakor vsako leto — tudi letos na velikonočno jutro v proslavo vstajenja streljati iz možnarjev. Sredi noči, ko ni vedel, koliko je ura, je šel v hišo, da bi pogledal na uro. Ko je stopil iz hleva, je opazil

v smeri proti kamniški strani odhajati neznanca,

v katerem je takoj spoznal človeka, ki jim je v sredo pomagal nakladati jabolka. Zaklical je za njim, kaj tu išče. Neznanec pa je divje zakričal nazaj: »Porka madona, kuš, če ne, bom še tebe!« in izginil.

Strašna slutnja je poglala Ivana v hišo. Ko je stopil v kuhinjo, se mu je nudil

grozen prizor.

V eni postelji je ležala z gornjim delom trupla čez rob postelje njegova 37letna sestra Alojzija z večkrat s sekirami presekanjo glavo, ob njenih nogah pa 6letni rejnec Rajko Gosak, tudi z razbito glavo, iz katere so štrleli možgani. Vsa postelja in vse okrog nje je bilo oškropljeno s krvjo. V postelji na tleh, zbiti iz navadnih 4 desk, je ležala 64letna gospodarjeva sestra Kunigunda vsa v krvi. Njena glava je bila tako razsekana, da je skoro ni bilo mogoče spoznati. Nekaj korakov stran je ležala na tleh 31letna Dobajeva hčerka Terezija, istotako z večkrat presekanjo glavo, vsa v krvi, zraven nje so našli tudi dva prsta njene leve roke, ki jih ji je morilec v divjem mahanju odsekal, ko se mu je očividno hotela postaviti v bran, pa jo je takoj pobil s sekirjo na tla. Vse stene so bile oškropljene s krvjo, tudi strop, in po tleh so bile mlake krvi. Ivan je skočil še v sobo, kjer je spal oče sam. Ko se mu na klicanje ni odzval, je stopil k postelji, odgrnil odejo, ki je bila potegnena preko očetove glave, in našel

očeta s presekanim vratom in razbito glavo.

Na oknu pa je ležala vsa krvava sekira s kratkim toporiščem, s katero je morilec v kratkem času tik pred tem na zverinski način poklal petero ljudi. Omara je bila nasilno odprta, istotako kmečka škrinja, in v obeh je bilo vse razmetano.

Ivan je

stekel k sosedovim

in jih zbudil, proseč jih, naj mu gredo pomagat, da je pri njih vse mrtvo. Sosed si ni upal k Dobajevim, pač pa so takoj poslali oba k orožnikom v Selnico. Iz graščine Viltovž so navsezgodaj telefonirali tudi orožniški četni v Maribor, in takoj je prispela patrula pod vodstvom kapetana Djemidžiča. Po ugotovitvi dejanskega stanja so orožniki takoj pričeli z zasiševanjem in že po prvih izjavah sina Ivana glede skrivnostnega neznanca so

prišli na pravo sled.

Iz opisa neznanca, ki ga je podal Ivan, so takoj sklepali, da zverinski morilec in ropar ni

nihče drugi nego zloglasni Rudolf Mohorko,

25letni brezposelni postopač, ki je bil soobtožen radi roparskega umora kmeta Kanclerja od Sv. Križa l. 1929 na Šobru nad Kamnico. Takrat je Mohorko izginil neznan kam in vse iskanje skoro dve leti je bilo zaman. Pač so se širile vesti, da se je pojavil zdaj v Limbušu, zdaj zopet kje drugje, vendar je vedno zopet izginil neznan kam. Orožništvu pa je bilo znano, da se skriva nekje v bližini meje. Ko so Ivanu Dobaju pokazali Mohorkovo sliko, je

na njej takoj spoznal

skrivnostnega pomagača pri nakladanju jabolk in morilca iz velikonočne noči.

V nedeljo dopoldne že so bili poleg orožnikov iz Maribora in Selnice na licu mesta tudi odposlanci mariborske policije z daktiloskopom Jelenom. Fotografirali so dejanski stan v obeh prostorih. Popoldne je prišla tudi

sodna komisija,

obstoječa iz preiskovalnega sodnika g. Habermuta, zastopnika državnega tožilstva g. Sevrta ter prosekotorja bolnice g. dr. Hribarja. Ugotovili so dejanski stan in izvršili zasiševanje preostalega sina Ivana in drugih oseb. Včeraj se je v navzočnosti navedene komisije in ob sodelovanju gg. zdravnikov dr. Wankmüllera in dr. Pavliča

izvršila obdukcija

umorjenih v mrtvašnici v Kamnici, kamor so v nedeljo zvečer prepeljali trupla vseh nesrečnih žrtev.

Kako zverinsko brezčuten in hladnokrven je bil morilec, dokazuje dejstvo, da se je po izvršenem dejanju še

vsedel k mizi, na kateri so bile potice,

jih narezal, pojedel iz njih velik del meče in se tako tudi telesno nasičen odstranil od svojih žrtev.

Iz polčaja v hiši je tudi razvidno,

da je morilec najprej pobil vse štiri osebe v kuhinji, skozi katero je vohod in izhod iz hiše spredaj in vzadaj in tudi vohod v sobo starega Dobaja, kjer je bil denar.

Koliko je bilo denarja,

ki se je morilec polastil vsega, se točno ne ve. Sin Ivan pravi, da je dobil oče za jabolka minulo sredo 2100 Din, od katerih je dal 100 Din njemu za pomagane pri nakladanju sadja. Ta denar je ropar vzel, pustil pa je obe hranilni knjižici.

Tisoči ljudi iz vse Dravske doline so v nedeljo in včeraj romali na kraj strašnega zločina. Vsa široka okolica, ki je poznala rodbino Dobajevih, sočustvuje z njo in oplakuje tragično usodo petero pridnih in delavnih ljudi. Nesrečne žrtve grozotnega zločina so pokopali danes dopoldne ob pol 10. na pokopališču v Kamnici ob ogromni udeležbi naroda od blizu in daleč. Kakor v nedeljo v cerkvi, je tudi

ob skupnem grobu,

v katerega so žrtve položili, kamniški župnik spregovoril ganljive poslovljne besede.

Orožniške ugotovitve in tudi ljudska fama so takoj označile Mohorko kot storilca. Z mrzlično naglico so bile obveščene vse orožniške stanice po celem mariborskem okrožju, tudi avstrijske oblasti ob meji, in ves orožniški in policijski aparat je bil v nedeljo in včeraj na delu, da izsledijo zločinca. Z neverjetno naglico se je to tudi zgodilo. Sinoči krog 20. je orožniška patrula mariborske čete pod vodstvom kapetana Djemidžiča v bližini Slivnice

izsledila zverinskega morilca

v osebi Rudolfa Mohorka. Aretirali so ga in odpeljali v Maribor.

Aretacija morilca Mohorka

je bila prav dramatična. Varnostne oblasti v Mariboru, orožništvo in policija, sta že včeraj popoldne izvedele, da se je po Pobrežju klatil sumljiv neznanec in se napotil odtam v smeri proti jugu. O tem so bile obveščene tudi vse orožniške postaje v tej smeri. Proti večeru se je orožniški kapetan Djemidžič na avtu rešilne postaje z 8 orožniki odpeljal proti Slivnici. Tudi upravnik mestne policije g. Keršovan se je z nadzornikom Sosičem in dvema stražniki odpeljal v isto smer. Med tem časom — krog 20. — pa sta patrulirala po cesti iz Rač preko Orehove vasi v Slivnico orožnika postaje v Račah, Hirš in Ramšak. Izvedela sta, da je v gostilni Lobnik sumljiv tujec. Ko sta prišla tja, ga že ni bilo več, in gostilničarka je izjavila, da je odšel po cesti proti Slivnici. Ko sta prišla do gostilne Falež v vasi Slivnica in stopila vanjo, je ravno hotel iz gostilne tujec. Orožnika sta v njem

takoj spoznala Mohorka, ga zgrabila in zvezala.

V tem hipu se je tudi že pripeljal mlado orožniški kapetan Djemidžič s svojimi orožniki ter Mohorka prevzel in eskortiral v Maribor. Na orožniški postaji

so ga zasliševali že takoj sinoči in se je zasliševanje nadaljevalo danes ves dopoldan.

Mohorko je priznal umore v Jelovcu, izjavil pa, da ima sokrivca.

Orožništvo in oblasti sedaj v tej smeri preiskavo nadaljujejo. Mohorko je tudi že priznal, da je

sodeloval pri umoru kmeta Kanclerja na Šobru.

Pri Mohorku so našli denarja nekaj nad 1000 Din, kar bi kazalo na to, da sta si z zločinskim tovarišem plen razdelila.

Danes dopoldne krog 9. so ga v spremstvu več orožnikov in detektivov peljali radi

prstnih odtiskov skozi mesto.

Po ulicah, kjer so ga vodili, se je nabirala velika množica ljudstva. Tudi poslopje orožniške postaje in sodišče so ves dopoldne oblegale velike množice radovednega naroda.

Maribor, 7. aprila.

Zasliševanje morilca Mohorka je trajalo vso noč. Pri aretaciji v Slivnici je hotel morilec izvršiti samomor in se zabosti z nožem, kar pa so orožniki preprečili.

Po kratkem tajanju je Mohorko čisto mirno in z največjim cinizmom dal vsa zaželenja pojasniti. Izjavil je, da je bil pretekli tork in sredo zaposlen pri Dobaju kot dmnar in je pri tej priliki zapazil, da je dobil Dobaj večjo vsoto denarja. Takoj je sklenil, da se polasti tega denarja. Odšel je najprej v Avstrijo, odkoder se je vrnil v soboto zvečer z nekim tovarišem v Jelovec, da izvrši svoj strašni načrt.

Iz nadaljnjega zasliševanja je razvidno, da sta se Mohorko in njegov tovariš, čegar imena pa noče povedati, približevala Dobajevi hiši ravno v času, ko so vsi člani družine opravljali večerno molitev. Splazila sta se v klet, kjer sta se napila vina, da bi imela več poguma in čakala tamkaj toliko časa, dokler se niso domači vlegli k počitku. Okrog desetih zvečer sta stopila čisto na tihem v sobo posestnika Dobaja, da ga okradeta. Prvotno nista imela namena umoriti Dobaja. Ko pa se je ta zbudil in ves prestrašen vprašal, kdo je v sobi, je skočil Mohorko proti njemu in ga telebnil z vso silo s sekuro po glavi. Ker pa Dobaj še ni bil mrtev, je tolkel morilec še naprej po njem toliko časa, da je Dobaj izdihnil.

Morilca sta se splazila nato v kuhinjo, ki je služila domačim obenem tudi za spalnico. Ženske, ki so tamkaj spale, so se vsled hrupa v Dobajevi sobi zbudile in pričele klicati na pomoč. Morilca sta takoj planila nanje in udrihala toliko časa po njih, dokler niso bili vsi mrtvi. Roparja sta se nato polastila denarja, vendar pa sta bila silno ozlovoljena, ker sta našla samo 2000 Din. Hranilne knjižice sta pa pustila v hiši, ker so se jima zdele prenevarne.

Po pokolju sta se Mohorko in njegov tovariš ločila. Slednji je odšel zopet proti državni meji, da pobegne v Avstrijo, dočim je Mohorko blodil naokrog.

Mohorko je tudi mirno priznal, da je skupno z Rudolfom Kovačem svoječasno umoril v Šobru posestnika Kanclerja. Soudeležen je bil tudi pri roparskem napadu v Devici Mariji v Puščavi. Istotako je priznal, da je sodeloval še pri nekem drugem krvavem zločinu v mariborski okolici.

Koncert ruskega baritonista Balabana.

V ponedeljek, 13. t. m. bo koncertiral v veliki kazinski dvorani prvi baritonist graške opere, Aleksander Balaban, ki je pred leti s svojim nastopom v tukajšnji operi dosegel naravnost kolosalen uspeh. Njegov vzpored je zelo zanimiv ter obsega skladbe iz ruske, kakor iz svetovne muzikalne literature. Vstopnice se dobe od četrtka naprej na običajnih mestih.

Proslava dr. Murkovega jubileja v Mariboru.

VII. večer zgodovinarjev se bo vršil v sredo 8. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Narodni dom«. Večer bo posvečen proslavi velikega podravskega rojaka in častnega člana Zgodovinskega društva dr. Matije Murka, čigar sedemdesetletnico je pred mesecem dni praznoval ves znanstveni slavistični svet. Slavnostno predavanje o življenju, delu in duhu velikega slavista, literarnega zgodovinarja in narodopisca bo imel g. prof. dr. Janko Kotnik. Vabimo ves kulturni svet Maribora, da počasti velikega predstavitelja našega duha in se udeleži VII. večera zgodovinarjev.

Studenška Velika noč.

Ugodno pomladno vreme je omogočilo pestro praznično razpoloženje. Kakor običajno, se je tudi letos na veliko: nočno jutro udeležilo procesije veliko število ljudi celo iz Maribora. Izletniki so lahko izkoristili oba praznika za izlete v Limbuš, Pekre in Radvanje, kjer so bile gostilne do zadnjega kotička zasedene. Mnogo ljudi je pohitelo tudi v vinotoče, ki pa letos niti po kvaliteti niti po ceni ne konkurirajo gostilnam. Nekateri izletniki so se celo zgražali nad »kislicami« po 12 Din, kar je z ozirom na »lastno produkcijo« odločno pretirano! Le malo ljudi je ostalo doma, nekaj mladine je izrabilo zadnjo priliko pratra, ki je letos neobičajno dolgo podaljšal svoje »praznovanje«. — Grozen zločin v Jelovcu je že v nedeljo povzročil fantastične govorice: šest odrezanih glav, tolpa razbojnikov, ki hočejo napasti vse milijonarje itd. V ponedeljek so krožile govorice, da glavar roparjev Mohorko popiva po studenških gostilnah in se je celo vozil po vrtljaku! Prebivalstva se je polastilo razburjenje in orožništvo je stalno patroliralo po ulicah. Okrog 20. ure se je bliskovito razširila vest, da je Mohorko že v Slivnici. Niti najstarejši ljudje ne pomnijo takega zločina v naših krajih.

Koncert Pavle in Majde Lovšetove.

Za koncert gospe Pavle Lovšetove in njene nadebudne hčerke Majde, ki bo v petek, dne 10. t. m. v veliki kazinski dvorani, vlada vseobče zanimanje, tembolj, ker bomo slišali isti spored, s katerim ste obe umetnici dosegli v Ljubljani silen uspeh pri publiku in kritiki. Razven ljubljanskega sporeda bomo v Mariboru slišali tudi Osterčevo »Morsko pesem«, kar je za nas vsekakor novost. Vstopnice za koncert se že dobe. Kazinska dvorana ima malo sedežev, preskrbite si jih pravočasno.

Obsojeni komunisti v Beogradu.

Pod tem naslovom smo pred kratkim poročali, da je bil dr. Jože Potrč iz Sv. Urbana pri Ptuj obsojen v Beogradu radi komunistične propagande na 12 let zapor. Gre za tiskarski škrt, ker je bil dr. Potrč dejanski obsojen samo na 2 leti.

Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru

priredi v krajih, kjer je razvit tujski promet odnosno v krajih, kateri kažejo zanimanje za to gospodarsko panogo, takozvane **leteče gostilniške in tujsko-prometne propagandne enodnevnne tečaje**, ki bi se vršili samo v nedeljah in praznikih. Tečaji bi trajali od 8. do 12. in od 14. do 18. ure in bi se predavalo predpoldan o glavnih pojmi tujskega prometa, o higijeni telesa in stanovanja, o morali, popoldanski poduk pa bi bil posvečen samo serviranju in lepemu obnašanju. Ker se prirede tečaji v propagandne in izobraževalne svrhe, so pristopni vsemu prebivalstvu in se naj vrše pod okriljem podeželskih kulturnih društev. Opozarjamo, da se bodo tečaji prirejali po vrstnem redu priglasecev. Vsa nadaljnja pojasnila daje radevolje Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru.

Mariborski in dnevni drobiž

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Torek, 7. aprila. Zaprt.

Sreda, 8. aprila ob 20. uri »Učlovečenje«, ab. A. Kuponi. Zadnjič.

Četrtek, 9. aprila ob 20. uri »Cirkuška princesa«, ab. B.

Iz gledališča. V sredo, 8. t. m. se bo uprizoril misterij marib. pisatelja Radivoja Reharja »Učlovečenje«, zadnjič v sezoni. Kdor si še ni ogledal te i vsebinsko i inscenacijsko zanimive vprizoritve, naj si ogleda to poslednjo predstavo. — V četrtek, 9. t. m. se bo ponovila Kalmanova velika opereta »Cirkuška princesa«, ki so jo že dvakrat vprizorili pred nabito polno hišo. V dramu se pripravlja zanimiva družinska komedija francoskega pisatelja Antoineta »Leseni konji«, ki jo režira Jože Kovič.

Baletni večer plastičnih in karakternih plesov bo v sredo, 15. t. m. Nastopila bo priznana ruska plesalka Ksenija Grunt, ki je na plesni turneji po Jugoslaviji. Absolvirala bo zelo zanimiv spored, na kar že danes opozarjamo.

Cirkuška princesa

Ta opereta nam je poznana od lanskega gostovanja beograjske operete v Mariboru. Vsebinska in obsežnost libreto nudita komponistu dovolj prilik za muzikalen razmah in oblikovanje šlagerskih pestrosti. Sploh se Kalman drži v svojih operetah izključno salona, ki ostane najprimernejši ambijent operetnega ustvarjanja. Muzikalno je Kalman v tem svojem novejšem delu povedal mnogo manje kot v svojih prejšnjih operetah. V glavnem imamo samo en bistven spev kneginje Palinske in še ta je precej neoriginalen. Orkester zveni precej prazno.

Izmed pevskih vlog je bila tokrat podana najboljša vloga g. Trbuhovića (Mister X.), medtem ko zapažamo pri gđ. Udovičevi (kneg. Fedora Palinska) v zadnjem času znatno glasovno nazadovanje. Njena prejšnja tako čista in sigurna višina popušča. Glas gđ. Barbičeve (mis Mabel Gibson) pa nas čimdalje manj zanima. Igralsko je bil tokrat najboljši g. P. Kovič (Pelikan), ki je podal tip starega, originalnega dunajskega »plačilnega« z odlično igralsko tehniko; g. Skrbinska (kneg. Sergej Vladimir) smo videli v slični vlogi že mnogo boljše-

ga. G. Harastovič (Toni), je podal vlogo operetnega komika dobro in je posebno ugajal v plesu z gđ. Barbičeyo. G. Tovornik (Luigi Pinelli) je podal cirkuškega režiserja in klovna proti vsakemu pričakovanju — dobro. Posamezni plesi so bili podani dobro in so se morali ponavljati. Nikakor pa ni mogel uspeti kosaški ples gđ. Kovačeve v drugem dejanju, ki mu je manjkalo originalnosti in je bil tudi s strani občinstva sprejet zelo hladno. Vse priznanje zasluži inscenator, ki je posebno z inscenacijo drugega akta zopet pokazal svoje zmognosti in fin okus. Dirigent g. Herzog je vložil v delo mnogo truda, pozna se mu pa, da mu je teater v zadnjem času izčrpal poslednje moči. V bodoče mislim, da ne bo zmozel sam tega napornega dela.

K. P.

General Stojanović imenovan za vojnega ministra

Dosedanji naš vojni minister, general Stevan Hadžić je podal ostavko, ki je bila tudi sprejeta. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil za novega vojnega ministra imenovan armijski general g. Dragomir Stojanović. Novi vojni minister je rodom iz Knjaževca in star 53 let. V svetovni vojni je bil od l. 1914—16 komandant divizije poljske artiljerije, nato delegat v štabu solunske armade in komandant artiljerije II. armade.

Odlikovanje bana in podbana.

Nj. Vel. kralj Aleksander je odlikoval bana Dravske banovine g. dr. Draga Marušića z redom Jugoslovenske krone II. vrste, pomočnika bana, g. dr. Pirkmajerja pa z redom Jugoslovenske krone III. vrste.

Jugoslovanska pevska zveza.

Vsa pevska društva v Mariboru in okolici se vabijo, da pošljejo svoje zastopnike k sestanku, ki se bo vršil v sredo, dne 8. t. m. ob 20. (8.) uri v prostorih Glasbene Matice. Razpravljalo se bo o pravilih te zveze.

Polovična vožnja za vinski sejem v Mariboru.

Prometno ministrstvo je dovolilo 50 odstotni popust za vožnjo na drž. železnica obiskovalcem vinskih sejmov v Zagrebu od 11. do 14. aprila in v Mariboru od 10. do 13. maja.

KINO

Grajski:

Samo še dva dni:
Nemški zvočni vefilm iz življenja najznamenitejšega klovna:

GROCK

Liane HAID, GROCH, Harry HARD

Prihodnji film:

VELIČANSTVO LJUBAV

Union:

Samo do vključno četrtek:
Avstrijski špijski proces v govorečem in zvočnem filmu:

POLKOVNIK REDL

Lil DAGOVER — Theodor LOOS.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17., 19., 21. uri: ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLLO KINO:

V soboto in nedeljo dvojni spored:

NEIL HAMILTON IN HOOT GIBSON

Mamin Sibirjak:

„Brata Gordejeva“

V založbi konzorcija »Nove Dobe« in tisku Zvezne tiskarne v Celju je ravno kar izšel v lični opremi roman »Brata Gordejeva«. Ta roman je najboljšo delo odličnega ruskega pisatelja D. N. Mamina-Sibirjaka, ki nas vodi s svojim romanom v štirideseta leta preteklega stoletja. Dejanje se vrši v velikem industrijskem in rudniškem podjetju na Uralu. Pisatelj je izvrsten poznavalec industrijskega in rudniškega življenja v uralskem gorovju. Neprisiljeno nam slika dvoje za rusko preteklost in sedanjost nad vse važnih dejstev: prehod od starega tlačanstva k industrijskemu načinu produkcije in prenos zapadnoevropskih kulturnih vrednot na širni ruski svet. Poleg pozitivnega učinkovanja nam odkriva zlasti tudi razkrojni vpliv obeh dejstev na osnovi ruskega življenja. Mamin-Sibirjak ima odlične vrline ruskih pisateljev, smisel za realnost, konkretnost in plastičnost, pri tem pa vendarle obdaja ves roman žar neke tople in mirne romantike, ki vodi k harmoničnemu doživetju povesti. Roman učinkuje tudi s svojim živahnim in napetim pripovedovanjem. Knjiga ima 88 strani in stane lično broširana samo Din 12.—. Naročila sprejema uprava »Nove Dobe« v Celju. Knjiga se dobi tudi v knjigarlah. Roman toplo priporočamo.

Sreda Petek kabaretna večera Velika kavarna

Izpremema posesti.

Vetrinjski dvor v Vetrinjski ulici št. 24, ki je bil dosedaj last gostilničarja g. Hinka Kosiča, je kupil davi dražbenim potom g. Josip Čerin, posestnik v Gruskovju pri Ptuj za 370.000 Din.

Smrtna koša.

Včeraj je preminul v splošni bolnici v Mariboru v 54. letu starosti g. dr. Aleksander Vikentjev, bivši odvetnik v Moskvi, sedaj uradnik premogovnika v Hrastovcu. Pogreb se bo vršil jutri, ob 16. uri, izpred mrtvašnice na mestno pokopališče na Pobrežju. Bodi sinu velikega ruskega naroda lahka svobodna slovenska zemlja!

Najdene stvari.

V mesecu februarju in marcu so bili na policijski oddani oz. prijavljeni sledeči najdeni predmeti: 10 dinarjev, 3 kg mesa, 1 snežni čevlji, ženska ročna torbica z denarjem, zlata broša, otročja čepica, črna ročna torbica s 4 Din, par črnih očal, srebrna ovratna verižica, ženska galoša, ženska ročna torbica z denarjem, 2 kokoši, britev, zaponka, zračna sesalka, rjava denarnica z vsebino 11 Din, prekajeno meso, 1 radiobaterija, 20 Din, 1 svečnik, zimski suknjič, 1 niklasta ženska ura, 1 želez. legitimacija na ime Vodopivec Josip, 1 pasji nagobčnik, 100 Din, 2 m belega platna, 3 ključ, 1 dvokrovna srebrna ura z verižico, 1 denarnica z žel. legitimacijo na ime Vrečko Ignac, dijamant za rezanje stekla, 1 šal, denarnica s 4 Din, 1 ročna torbica z žepnim robcem.

Novi Hollywood na obalah Marne

OGROMNI APARAT MODERNE ZVOČNOFILMSKE TEHNIKE V JOINVILLU PRI PARIZU.

V kratkem času šestih mesecev je bil zgrajen po vseh zahtevah najmodernejše tonfilmske tehnike tonfilmski studio, v katerem dovrše letno devetdeset velikih in čez trideset kratkih tonfilmov v trinajstih različnih jezikih. Ta studio je last Paramount Filma, ki je uredil v Joinvillu pri Parizu posebne ateljeje za evropsko produkcijo. Delo se je izvršilo pod nadzorstvom Roberta T. Kane, upravnika Paramountove evropske produkcije.

Stroški za gradnjo pariških ateljev znašajo preko dva milijona dolarjev. V njih je stalno zaposlenih 250 strokovnjakov, ki pripadajo vsem evropskim narodnostim. Še preden je bil dokončan poslednji atelje, je bilo v ostalih dovršenih že dvanajst velikih tonfilmov in 51 kratkih, in sicer v francoskem, nemškem, poljskem, švedskem, španskem, italijanskem, holandskem in ruskem jeziku. Tem so sledili še filmi v češkem, hrvaškem, madžarskem, portugalskem in romunskem jeziku.

Kaj znači tolikšna letna produkcija tonfilmov, nam naj predoči vzporedba s prejšnjo produkcijo nemih filmov. Pred prihodom tonfilma v Hollywood je bilo tam izdelanih letno nič več kot šestdeset do osemdeset nemih filmov. Število filmov, napravljenih v Franciji l. 1927., je znašalo 67 nemih filmov, l. 1928. pa se je zvišalo na 94 nemih filmov.

Zgodovina razvoja novega Hollywooda na obalah Marne zasluži torej, da se jo prikaže v detajlih, ker je velike važnosti v zgodovini filma.

Koncem l. 1929. je prispel v Pariz Robert T. Kane, da bi tukaj obistinil svojo idejo o snemanju tonfilmov v vseh evropskih jezikih. Kane je razpolagal z veliko strokovno izkušnostjo, ki ga je tudi dvignila na položaj ravnatelja Paramountove produkcije. Kane je bil kot samostojen filmski producent eden prvih pobornikov tonfilma, eden izmed redkih ameriških strokovnjakov, ki so takoj uvideli potrebo ustvaritve posebne evropske tonfilmske produkcije.

Dočim so še drugi filmski producenti debatirali o tem, ali lahko konkurira tonfilm v Evropi nememu filmu in ali so poslovni izgledi ugodni, je Kane že začel z ustvarjanjem svojih načrtov v Parizu. Po celi Evropi in Ameriki je začel angažirati znane tehničarje in umetnike ter je naročeval potreben material. Uporabil je oba stara Gaumont studija — eden v Rue de la Vilette v Parizu, drugi pa v Joinvillu — in je začel tako hitro, kakor so mu to dopuščale tehnične možnosti in organizacija, najprej s snemanjem kratkih tonfilmov v različnih jezikih. Prvi veliki tonfilm se je imenoval »Luknja v zidu« od Ivana Mi- randea, ki je bil izdelan v francoskem, španskem in švedskem jeziku. V to svr- ho sta prispela v Evropo Adolph Zukor in Jesse L. Lasky, ki sta sklenila s Kane-jem pogodbo, glasom katere postane celokupna njegova evropska produkcija del tvrdke Paramount, dočim je imenovan Mr. Kane za ravnatelja. Prehod Kane-jevih ateljev v novo lastništvo je bil koristen za njegove načrte, ki so se mogli sedaj znatno razširiti. Radi koncentracije celotnega obrata je bil opuščen studio v ulici de la Vilette, zato pa so se započele velike gradnje v Joinvillu. Stari ateljeji Gaumonta so popolnoma renovirani. Kjer sta bila pred nekoliko tedni še samo dva ateljeja in nekoliko manjših zgradb, na prostoru kakšnih 2000 štirjaških metrov, tam se dvigajo sedaj na terenu šestih jutaj zemljišča vrste novih zgradb, ki popolnoma zadovoljujejo zahteve tonfilmske tehnike. V Joinvillu je bilo zgrajenih šest velikih filmskih ateljev, v katerih se dela dan in noč. Vsak izmed teh studi- jev je tako prostran, da bi zadostoval, če bi vanj namestili vse manjše zgrad- be, ki so stale prej tam. Niso pa postav- ljeni samo ateljeji, temveč tudi poslopja za urad., laboratorije, garderobe, skladi- šča za rekvizite, garaže, restaurant in še mnoge druge zgradbe. brez katerih ne bi mogli funkcionirati velik tonfilm- ski studio.

Osobje pariškega Paramountovega studija popolnoma odgovarja današnje- mu mednarodnemu značaju zvočnega filma. Med nameščenici so zastopane si- gurno vse narodnosti. Tu so Nemci, Amerikanci, Francozi, Angleži, Španci, Poljaki, Jugoslovani, Švedi, Madžari, Italijani, Belgijci, Norvežani, Čehi, Rusi in mnogi drugi. Tja prihajajo umetniki iz vseh zemelj na svetu, posebno pa iz ev- ropских, na daljša in krajša gostovanja. Malo verjetno je, da bi obstajalo na svetu še kakšno mesto, kjer bi bili pripadniki tolikih narodov združeni v iskrenem in požrtvovalnem delu, kakor baš v studiju na obalah Marne.

Pa ne samo ljudje, ki so tukaj zapo- sleni, ampak tudi material, uporabljan za gradnjo in ureditev studija, kaže med- narodni značaj. Francoske trvdke do- bavlja železo, cement, opeko, steklo in drugi material. Za električno uredi- tev, stroje, filmske in zvočne aparate so se pobrigale trvdke iz Nemčije, Anglije, Amerike, Belgije, Švice in drugih de- žel. Uporablja se samo najboljši materi- jal ter zato politika ni igrala nikake vlo- ge, temveč je bilo nabavljeno iz vsake dežele najboljši, kar ima. Celokupno zvočno uredbo in instalacijo je izvršila znamenita trvdka Western Electric.

Koliko poklicev in oddelkov izvršuje složno svoje delo, prikazuje popis name- ščenecv: igralci, režiserji, šefi produk- cije, šefi snimanja, »cutters«, amaterji, pisatelji scenerij, uradniki, nameščenici oddelka za naslove in tiskovine, inžen- jerski oddelki, arhitekti, mizarji, elek- tromonterji, mehaniki, nameščenici rek- vizitnega oddelka, slikarji, krojači in mnogi drugi. Obstojajo posebni oddelki za zvočna snimanja, glasbeni, tiskarski in propagandni, garderobe, laboratorij itd.

Čeravno je moral biti današnji ogo- rmen studio v Joinvilleu zgrajen v roku pol leta, kar je predstavljalo neverjetno mrzlično tempo pri gradnji ateljeja in drugih zgradb, organizacije studija in tonfilmske produkcije, vendar niso oni, ki so odgovarjali za uspeh podjetja, nik- dar pozabili na glavni princip: kvaliteta in kvantiteta.

Trinajst narodov sprejema danes ton- filme v svojih materinskih jezikih in v vsako najmanjšo vas je prodrla vest o najnovejšem čudu tehnike: zvočnem filmu.

Miniaturne evropske armade

V času, ko se mnogo govori o raz- orožitvi velikih armad evropskih držav, ne bo brez interesa, nekoliko si pogle- dati armade, ki jih ni treba zmanjšati, pa vendar ne bodo nikdar nevarne za evropski mir. Tu je na prvem mestu ar- mada filigranske države San Marino v Italiji. Armada te neodvisne države šte- je vsega 950 mož prostakov in 38 čast- nikov. Je to edina izmed miniaturnih ev- ropških držav, ki se je udeležila tudi svetovne vojne in se bojevala ramo ob ramo z antanto proti centralnim silam. V mirnem času vrši ta armada posle var- nostne službe in orožništva. Se manjša nego armada republike San Marino je vojska samostalne kneževine Monako, ki šteje 82 mož in tri častnike. Glavna naloga te armade je, da s svojimi baj- nopestrimi uniformami krasí ulice me- sta. Tretjo miniaturno armado ima naj- mlajša država sveta — Vatikan's me- sto. Ta armada obstoja iz treh skupin, prvo tvori plemiška garda, sestavljena samo iz pripadnikov visoke italijanske aristokracije. Naloga te skupine, da da- je plemiškim potomcem priliko, hoditi v lepih uniformah. Drugi oddelke vatican- ske armade tvori proslula garda Švicar- jev, 120 mož, tretji oddelke pa je teles- na častna straža papeževa, obstoječa iz 53 mož. Četrta filigranska država v Ev- ropi je kneževina Lichtensteinska, ki pa nima niti prave armade niti milice. Ta mala država je torej realizacija idea- lov pacifistov. Žal le, da je velike dr- žave nočejo vzeti za vzgled.

Sport

Dvodnevno gostovanje SK Železničarja iz Zagreba

Za velikonočne praznike je gostovalo renomirano moštvo SK Železničarja iz Zagreba proti stanovskim tovarišem v Mariboru. Obe tekmi, ki so se vršile na igrišču Maribora, sta pokazali dober sport. Tekmam je prisostvovalo precej- šnje število gledalcev.

SK Železničar (Zagreb) : SK Železničar (Maribor) 4:3 (2:2).

Železničar, Zagreb: Pilko, Koprivnjak, Šljivar, Kuzman, Malec, Miljan, Urban- ke, Koprivnjak II, Kuzman, Jelinek, Hus.

Železničar, Maribor: Pišof, Wagner, Konrad, Antoličič, Frangeš, Ronjak, Kon- rad II, Paulin, Pezdíček, Efferl, Kohout. Zagrebčani, ki so nastopili v komple- tni postavi, so prišli na polje kot favoriti, kar so pozneje v igri tudi upravičili. Pod pritiskom hitrega in odločnega nasprot- nika so razvili živahno igro, ki je zaslu- ženo končala z zmago. V napadalni vr- sti je ugajalo zlasti desno krilo.

Mariborčani so upravičili svoj dober renome v najlepši luči. Razume se, da so v tehničnem in taktičnem pogledu za- ostajali; vse to pa so nadomestili z elan- om in požrtvovalnostjo ter vzdržali igro odprto do konca.

Igra je tekla mirno razen nekaj slu- čajev prask, ki so pri vsaki tekmi itak na dnevnem redu.

Gole so zabili: za mariborske Želez- ničarje: Frangeš v 21', Pezdíček v 30' (11 m) v drugem polčasu Konrad v 40' in za zagrebške Železničarje: Urbanke v 2', Urbanke v 36', v drugem polčasu v 18' Hus in v 45' Konrad (auto gol).

Sodil je objektivno g. Vesnaver.

SK Železničar (Zagreb) : SK Železničar (Maribor) 6:2 (3:2).

Včeraj sta oba nasprotnika nastopila v isti postavi kakor v nedeljo. Rezultat, ki so ga včeraj odnesli gosti, odgovarja poteku igre. Zagrebčani so igrali mnogo boljše od nedelje. Igra je bila zelo živah- na in deloma ostra.

Gole so zabili: v 4' Konrad, v 20' (Za- greb), v 25' Paulin, v 35' (Zagreb), v 42' (Zagreb); v drugem polčasu v 2', 11' in 36'.

ISSK Maribor v Ljubljani

Za praznike je prvak Maribora igral v Ljubljani na turnirju SK Ilirije. Moštvo je pokazalo lepo, fair igro in si svoje simpatije med ljubljanskim občinstvom še povečalo.

V nedeljo, dne 5. t. m. je igral ISSK Maribor s prvakom Slovenije SK Iliri- jo in po krasni igri zaslužen zmagal 5:2 (3:1). Predvedena igra je številne gledalce navdušila. Vsak član moštva je svoje delo opravil brezhibno v krasnem štilu. Kratek potek igre:

Maribor voli prostor, napad si pribo- ri žogo in že v 3' Pepček s krasnim teh- ničnim trikom prevara golmana Ilirije in zabije 1. gol za Maribor. 1:0. Terglec ima lepo priložnost, toda strelja tik pre- čke. Ilirija ripostira, iz scrumage pred golom Maribora se posreči levemu kri- lu izravnanje 1:1. V 21' prelazi Hreščak svojega halfa, idealen center prevzame Kirbiš in neubranljivo zabije 2:1. Maribor v premoči; v 35' je zopet Maribor pred golom Ilirije; lepa kombinacija in Pepček placira v desni kot 3:1. Ilirija se trudi, vendar izvrstna obramba Maribo- ra stoji kot zid. Nato polčas.

Ilirija nastopa z novim vratarjem ter diktira tempo, nevarno situacijo pred praznim golom Maribora ne izrabí. Zo- pet prevzema Maribor igro v svoje ro- ke, po nekaj nevarnih napadih dobi pro- sto stoječe desno krilo Maribora žogo in že se trese ilirijanska mreža v četr- tič 4:1. Golman Ilirije krasno brani par ostrih strelcev. V 14' preteče Hreščak obrambo in ostro strelja, golman je pre- poze, 5:1. Ilirija napenja vse svoje mo- čí: igra je prenešana na stran Maribo- ra. Oster šut Omana brani Koren s pest- mi in pri tem pade, odbito žogo dobiva Doberlet in strelja v prazen gol. 5:2. Nato kmalu konec. Izredno fair in na- peto borbo je odlično sodil g. Cimper- man.

V drugi tekmi je ASK Primorje s tež- kim trudom premagalo Sturm iz Gradca s 3:2 (2:0).

Pondeljek, 6. t. m. je bil črn dan za ISSK Maribor. V tekmi s ASK Primor- jem je moral kloniti z neugodnim rezul- tatom 5:0 (3:0). Moštvo, ki je nastopilo v isti postavi kot proti Iliriji, se s 4 no- vimi močmi osveženemu nasprotniku ni moglo uspešno upirati; vsem se je po- znala nedeljska tekma. Sicer so se vsi igralci potrudili, vendar so njihove moči bile kmalu izčrpane. Primorje je pred- vedlo odlično igro ter je napad znal iz- koristiti vsako napako Maribora. Maribor je le periodično ogrožal vrata Pri- morja, vendar si je zaslužil vsaj častni gol. Sodil je dobro g. Dolinar.

V drugi tekmi sta igrala Ilirija:Sturm neodločno 1:1 (1:1). Končen uspeh tur- nirja je:

1. ASK Primorje	2	2	0	0	8:2	4
2. ISSK Maribor	2	1	0	1	5:7	2
3. SK Sturm, Graz	2	0	1	1	3:4	1
4. SK Ilirija	2	0	1	1	3:6	1

Ostale nogometne tekme.

SK Rapid:Varaždinski SK 2:1 (1:0). Rapid je v nedeljo gostoval v Varaž- dinu ter sigurno zmagal v razmerju 2:1.

SK Rapid rezerva:SK Železničar rezer- va 5:2 (2:1).

V predtekmi so zaslužen zmagali Ra- pidovci. Sodil je dobro g. Jančič.

Zagreb:Hašk:Sabarija 5:1 (2:1); Gra- djanski:Sabarija 5:1 (3:1).

Beograd:BSK:Nicholson (Duna) 2:2 (2:1).

Dunaj:Hungaria:Rapid 4:3 (3:1) Au- stria:Fürth 6:0 (3:0), Austria:Hungaria 0:0, Rapid:Fürth 6:4 (1:2).

Praga:Sportklub (Duna):Bohemians 6:5.

Kodanj:Slavija (Praga):team Kodanja 6:0.

San Jago: Hajduk:Colo-Colo 3:3 (0:0), Audax:Hajduk 6:3 (5:1).

Cross country za prvenstvo Jugoslavije.

V nedeljo se je v Beogradu vršil tek v cross country za prvenstvo države, pod pokroviteljstvom vojnega ministra.

Rezultati so bili naslednji: 1. Preda- nič (Hašk) 35:34; 2. Tučan (Hašk), 3. Šporn (Ilirija) 4. Podpečan (Železničar, Maribor). Celotni izid prvenstva za mo- štva je bil zaradi desorganizacije razve- ljavljen.

Statistika visokih šol na češkoslovaškem

Na češkoslovaških visokih šolah je bilo vpisanih v tem letu skupno 31.164 slušalcev, od tega 3.847 žensk. Po dr- žavnem pripadnosti jih je bilo iz Če- škoslovaške skoraj 27.000, iz Jugoslavi- je 311, iz Poljske 1.588, iz Ru- sije 516, iz Nemčije 79, iz Madžarske 366, iz Avstrije 99 in iz drugih zemelj 1408. Na češkoslovaških visokih šolah s češkoslovaškim obligatnim jezikom je vpisanih okrog 23.000, na nemških viso- kih šolah okrog 8000. Na vseučiliščih je 19.400 študentov, na tehniških šolah 248, na visoki rudarski šoli v Příbramu 298 in na visoki veterinarski šoli 415 slušalcev. Čehoslovaške visoke šole imajo krog 1350 profesorjev, docentov, lektorjev in suplentov. Razmeroma ve- liko je število profesorjev in ostalih znanstvenih delavcev tudi na nemških visokih šolah. Za dijaštvo v Češkoslo- vaški ne obstoja numerus clausus.

Maščevanje

Nekdo je gradil ogrado. Ograda se po- dere, pa mu pade kamen na glavo. Od bolečine stiska z obema rokama glavo, zameži in zaškripa z zobmi. Nato se okrene k onemu kamnu ter govori sr- dito: »Ti krivnik, ti! Tukaj si? Ali se mi nič ne bojiš? Znaš li, da mi ni do da- nes nikjer niti en udarec ostal še nema- ščevan, da bi mi ljudje lahko očitali. Nasprotno, če me je že kak pes ugriz- nil, me je s svojo kožo izlečil.« — Na- gne se z glavo nad oni kamen, pa za- čne tolči z njo po njem govorec: »Tolči glava, grom te ubil! Maščni se, še ni- koli nisi bila osramočena, odkar sva se sestala.«

M. Zevacov

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

106

Preden je minilo pol ure, se je vrnil kralj kakor je bil napovedal.

Spremljal ga je veliki profos.

Za njima je korakalo pol kompanije Švicarjev.

Molče so obkolili hišo.

Nato je stopil Monkler pred vrata, potrkal trikrat in zaklical:

»V imenu kraja!»

Mrtvaško molčanje.

Zopet vse tiho.

Monklar je potrkal iznova.

»Vlomite vrata!» je ukazal kralj.

Pristopili so vojaki z žrdmi, ki jih je bil velel prinesiti veliki profos kot umen in oprezen mož.

V desetih minutah so se vrata vdrla.

Vojaštvo je planilo v hišo in jo prebrskalo od vrha do tal, vse do najmanjšega kotička.

»Monklar,« je rekel kralj s tistim mirnim in rahlo trepetajočim glasom, ki je napovedoval pri njem izbruh blaznega srda, »Monklar, tega Ragastana moram imeti.«

»Dobite ga, sir. Dotlej pa ima Vaše Veličanstvo v rokah orožje, s katerim lahko kaznujete nesramnega plemiča in ga zadenete v srce.«

»Povejte,« je rekel kralj pohlepno.

»Ta Manfred, sir, ta rokovnjač, ki ga bomo zdaj prijeli in obesili...«

»Kaj je z njim? ...«

»On je sin viteza De Ragastana...«

Kralj ni mogel premagati vzklipa divje radosti.

Dal je znamenje za povratek; naglo so se vrnili v Luvr.

»Ali je vse dobro pripravljeno?« je vprašal velikega profosa.

»Bodite brez skrbi, sir...«

»Kaj če bi naskočili takoj?«

»Pred polnočjo je nemogoče, sir.«

»Kako to?«

»Zato, ker dobimo znamenje iz samega Dvora Čudežev...«

»Ali je mogoče?«

»Trije streli iz arkebuz nas obveste, da gremo lahko naprej.«

»In kdo jih izstrelja?«

»Kralj argotski!« je odgovoril Monkler ne brez čudnega ponosa.

»Vi ste krasen policijski profos, Monkler!« je vzklil kralj.

Monklar se je poklonil z zadoščenjem.

Delal je kot ljubitelj in zato, da bi se raztresel v mrkih mislih, ki so ga preganjale. In ta kraljevska pohvala ga je navdala s tistim naglim žarkom veselja, ki ga okusi umetnik, ki vidi poznavalca, občudujočega njegovo delo.

Vrnivši se v svoje prostore, je našel kralj mojstra Rableja, ki ga je čakal.

Na obrazu učenega doktorja je ležala stroga res-

noba, ki je spravila Franca I. mahoma v zadrego.

»Mojster,« mu je dejal, »midva se pomeniva jutri. Nocoj smo vsi zaposleni z važno zadevo, ki zahteva vso našo pozornost.«

»Eh, sir, kaj je važnejšega kakor zdravje in življenje!«

»Ah, torej bi radi govorili z mano radi moje bolezni... Pojdiva!«

Potegnil je Rableja v svojo sobo.

»Govorite, dobri moj Rable,« je dejal, ko sta bila sama.

»Sir, mislim, da sem našel sredstvo, ki more preprečiti bolezen. Kakor sem vam davi rekel, je ta strup le zato tako strašan, ker je njegov učinek izprva neznan. On zadene bitje v njegovih najživejših koreninah. Učinkuje s precejšnjo počasnostjo. Kadar pa se dvigne iz globine organov na površje in izda svojo navzočnost, je že prepozno! Smrt je neizogibna in tista smer je v resnici strašna...«

Kralj je nehote vztrepetal in spet se ga je polastila tista groza, ki se mu je v prvem trenutku posrečilo premagati.

»Takrat,« je dejal, »je prepozno, toda, če pogleda učenjak človeškemu bitju na dno in porazi gnusnega neprijatelja, preden se more utrditi?«

»Saj ravno to sem vam hotel reči. Našel sem sredstvo za borbo z boleznijo, ki je zdaj še šibka in nima velike odporne sile... Porabiti hočem nocojšnjo noč, da pripravim zdravilo, ki ga zavžije Vaše Veličanstvo lahko že jutri zgodaj.«

»Ti si moj rešitelj, Rable!« je vzklil kralj, v svojem izbruhu radosti podoben človeku, ki se potaplja, pa začuti naenkrat spet trdna tla pod nogami. »Vračaš mi življenje. Zahtevaj od mene kar hočeš, ni je na svetu stvari, ki ti je ne bi dovolil.«

»Sir, plačan sem že v naprej; s tem, da je dovolilo Vaše Veličanstvo Doletovo pomiloščenje, je storilo zame mnogo več, nego morem jaz storiti zanje. Dragi Dole! Oh, sir, če bi vedeli, kako žlahtno je njegovo srce! Kako mogočen njegov um! Če bi bili gledali obup njegove žene in njegove hčerke, kakor sem ga gledal jaz! Kako srečni morata biti zdaj, ko je prost! Saj prost je že — kaj ne da, sir? Kaj ne, da je ta kraljevska beseda obveljala zoper spletke zlobnežev? Kaj ne, da je ta neznanstveni Monklar zlorabil mojo lahkovnost, ko mi je zatrdil pravkar, da je Dole še v ječi in da ga bo sodilo inkvizicijsko sodišče!«

Čemerno in mrklo je poslušal kralj Rableja, ne da bi se genil, ne da bi črnil besedico.

»Njegovega poizkusa mu ne bodo očitali pred sodiščem,« je dejal kralj naglo, da pomiri Rableja. »To vam lahko prisežem. Obtožen bo samo krivoverstva. To hočem sam ukazati, ali me slišite dragi mojster? Prisežem vam na to...«

»Vaše Veličanstvo je zares velikodušno,« je nadaljeval učenjak, ki se ni mogel več premagovati svojega ogorčenja. »Ostane torej samo še obtožba, ki lahko spravi Doleta na vislice, ako že ne na grmado! Ah, sir, sir! Torej hočete res nakopati svojemu velikemu in svetlemu imenu ta neizbrisen madež! Hočete li, da oznani zgodovina nekega dne: Zmagalca marinjanskega je premagal Lojola!... Zakaj nič ne plačujemo besed, sir! Lojola žrtvujete Doleta! Bojite se, da vas ta podli menih ne bi zapletel v kak spor

s sveto stolico? Sir, ali hočete, da vam povem naravnost, da se bojite?«

Kralj je stisnil pesti; mislil je že, da izbruhne.

Toda pomislil je, da je njegovo življenje takorekoč v Rablejevih rokah.

In on, ki se je hotel razsrditi nad očitkom bojazljivstva, ki mu ga je zalučal odlični učenjak v svoji grobi zgovornosti, se je zbal v resnici.

»Mojster,« je dejal samo in se nasmehnil, »pomirite se in pomislite, kje ste. Zdi se mi, da pretiravate!«

»Oprostite, sir,« je rekel Rable v silnem genotju.

»Moja bolelost je kriva.«

In ta bolelost je morala biti v resnici silna, zakaj Rable je v tem trenutku plakal, plakal tiho, ne misleč na solze, ki so mu tekale po licih.

Kralj je obrnil glavo v stran.

Mrkla postava Lojole je stala pred njegovim duhom.

»Sir,« je povzel doktor po trenutnem premolku, »čakam, da me Vaše Veličanstvo potolaži...«

»Poslušajte mojster,« je izpregovoril Franc I. nadomoma, »saj res, dal sem vam svojo besedo...«

»Toda Vaše Veličanstvo jo zdaj prekljuje!« je izbruhnil Rable. »Zakaj pa gre, saj res, na vse zadnje! Za človeško življenje — življenje enega moža! In za obup samo ene rodbine! To je pač res premalo!«

»Eh smrt božja, zakaj pa ni ostal miren Vaš Dole? V trenutku, ko sem vam ga obljubil osvoboditi, še nisem vedel, kaj je delal ravno takrat, ko ste vi govorili zanj!«

»Vem sir! Vse vem! Dole je poizkusil pobegniti. To je strahovit zločin! Ko je bilo Vaše Veličanstvo ujetnik v Madridu, ali ni čutilo nikdar izkušnje pobegniti, pa makar če bi moralo propasti na begu s celo armado? Kaj, sir? Pograbili so nedolžnega in ga pehnili v ječo! Da ga ugonobe, zasnujejo zoper njega spletko, ki bi morala spraviti svoje započetnike na vešala, ako ne bi bila Vaši kraljevski pravičnosti na poti zloba pokvarjenih ljudi. Torej — prijeli so tega moža, nedolžnega, velikega misleca, človeka z nežnim srcem, zvestega in vdanega služabnika Vašega kraljevskega Veličanstva, moža z umom, ki bi moral dičiti vso našo deželo in vse naše stoletje! Zaprl so ga v ječo! Vkovali so mu noge! Deset dni je tičal na dnu strašne kloake, in voda mu je segala do gležnjev, trpel je glad in žejo, mrzlico, vročino in muke strašnih misli! In ko se odpre temu nesrečnemu možnost rešitve, hočete, da naj jo pahne od sebe! Štejete mu v zločin, ker je bil pripravljen uiti iz svojega pekla.«

»Počakajte,« je rekel zdajci.

»Sir!« je vzklil Rable, »ubogajte nagib svojega velikodušnega srca!«

Kralj je stopil naglo v sosednjo sobo, kjer je bilo vedno najti Basiniaka in nekatere dvorjane. Veliki profos je bil tudi tam.

Franc I. ga je odvedel v kot.

»Monklar,« je dejal, »kako se ima vrli gospod De Lojola? Saj veste, da se zelo zanimam za njegovo rano, ki upam, da bo kmalu maščevana.«

Monklar se je drobno nasmehnil.

Vedel je, da je Rable pri kralju v sobi, razumeval je, kaj se godi v kraljevem duhu.

»Čudež je, sir,« je dejal. »Toda že zdaj je gotovo, da sveti mož ne podleže! Ranocelnik Vašega Veličanstva mu je pravkar zagotovil...«

Zgubila sem

desno usnjeno rokavico od trafike Belle od železničarske kolonije. Najditelja prosim, da jo odda v trafiki Belle v Melju. 981

Gospoda

sprejemem takoj na hrano in stanovanje. Tattenbachova 20, pritličje levo. 980

Dam dobro idočo gostilno v najem.

Vpraša naj se pri Francu Božičku v Hočah pri Mariboru, ali Meljska cesta 9, Maribor. 943

Otroške nogavice,

črne, rjave, sive in bele par od 4.50 Din naprej. »Luna«, Maribor, Aleksandrova c. 19.

Oddam

trisočno stanovanje s pritliklinami. Lukman, Vrbanova ulica 61. 937

Harške kanarčke,

valovite papige, eksotične ščinkovce in škorce, kardinale, tkalce, akvarje in eksotične ribice odda: Salomon, Aleksandrova 55. 919

Iščem stanovanje,

sobo in kuhinjo s 15. aprilom, najraje v meljskem okraju, solčno in čisto. Naslov v upravi Večernika. 983

Sobo,

lepo opremljeno s posebnim vhodom, električno lučjo, oddam s 1. majem boljšemu gospodu ali oficirju. Stritarjeva ulica 5/I. Najemnina Din 300. 984

Moške nogavice

v vseh barvah par Din 4.50. »Luna«, Maribor, Aleksandrova c. 19. 786

Sostanovalca sprejemem

bachova 20, pritličje, levo. 957
tako na hrano in stanovanje. Tatten-

zastopniki se sprejmejo

Spomnite se CMD!

Objava!

Sekelja damskih frizerjev mariborske zadrage brivcev obvešča p. n. dame iz Maribora in okolice, da so podpisani določili sporazumno sledečo, za vse enotno ceno (tarifo) in sicer

za trajno kodranje 200 Din

Vsa postranska, h kodranju pripadajoča dela, kakor umivanje glave in vodno onduliranje se zaračunajo posebej. Ta enotna cena stopi v veljavo s 1. aprilom 1931.

MARIBOR, dne 31. marca 1931.

905

Dobaj Štefan, s. r.	Maty Viljem, s. r.
Fettich-Frankhelm Marija, s. r.	Mareš Emil, s. r.
Flieger Anton, s. r.	Mraklč Adolf, s. r.
Juratič Drago, s. r.	Paradiž Ivan, s. r.
Krell Ferdo, s. r.	Požar Marica, s. r.
Kosem Ferdo, s. r.	Riedel Drago, s. r.
Kožuh Karl, s. r.	Skrabl Mici, s. r.
Lah Ivan, s. r.	Splizer Mery, s. r.
Leben Poldi, s. r.	Tautz Rihard, s. r.

Zrebanje drž. razr. loterije

Pri zrebanju drž. razredne loterije dne 4. aprila so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

Premijo Din 250.000.— srečka št. 55.346.
Din 80.000 št. 50.765
Din 60.000 št. 17.503
Din 40.000 št. 67.844
Din 30.000 št. 88.875
Din 24.000 št. 24.700
Din 15.000 št. 94.843 in 60.913
Din 6.000 št. 71.413, 71.171, 71.153, 71.859, 71.149, 71.991, 71.439, 71.454, 71.688, 71.043, 71.032. 985

Bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25.

Večjo množino makulaturenega papirja

prodamo

Uprava „Jutra“ in „Večernika“

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROŽOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru